

SKOGBRANN

FYSIKK – TAKTIKK - SLOKKEMETODER

BRANNKONFERANSEN 2019.

Quality Airport Hotel Gardermoen 13. mars 2019 kl. 12:30.

INNHOLD

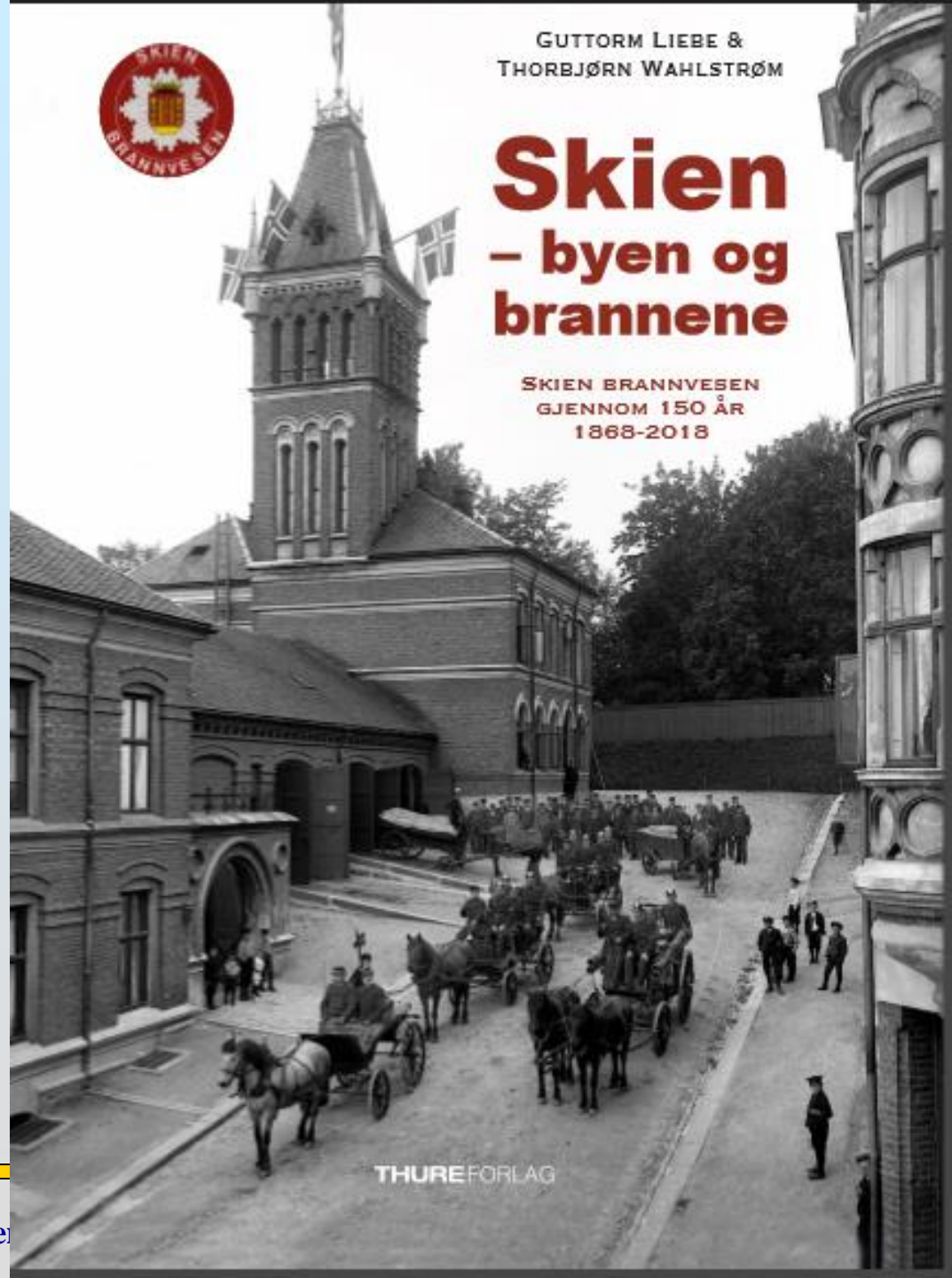
- **Erkjennelser**
- **Overordnede strategier – skogbranntropper**
- **Spredning av skogbrann**
- **Taktiske valg – forankring og begrensninglinjer**
- **Alternative slökkemetoder**
- **Etterslokking og brann i løse brennbare materiale**

*Tidl. brannsjef Guttorm Liebe, Skien
Tegninger David Keeping*

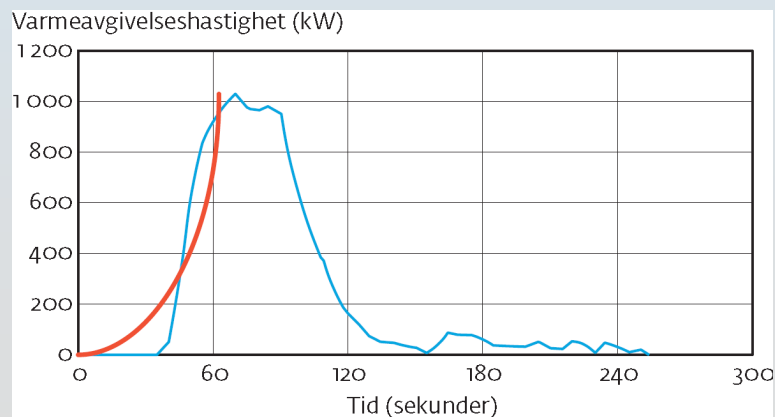
Reklame:

... eller
historien om
historien som
gjentar seg

GAMMEL KUNNSKAP GÅR IKKE UT PÅ DATO!!!

B
R
A
N
N
K
O
N
F
E
R
A
N
S
E
N
2
0
1
9

Tidene angir antall minutter etter antennelse.

Brann i tørt juletre, hvor doblingstiden er ca. 20 sekunder. Under bildene er tiden angitt i sekunder etter antennelse. Forsøk: SP Fire Research AS (tidligere SINTEF NBL).

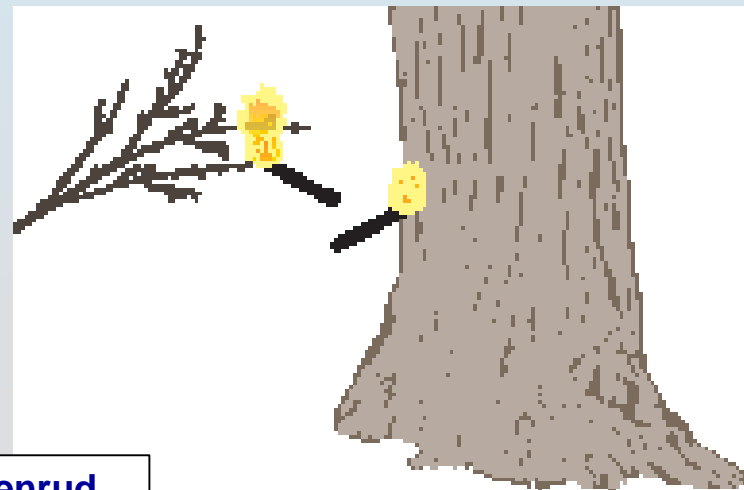

GAMMEL KUNNSKAP GÅR IKKE UT PÅ DATO!!!

B
R
A
N
N
K
O
N
F
E
R
A
N
S
E
N
2
0
1
9

Foto: Nils Erik Haagenrud

MEN, - KLIMAENDRINGER GJØR SKOG- OG UTMARKSBRANNENE VILLERE

Marc Castellnou:

'It eats everything'

– the new breed of wildfire that's impossible to predict

'The old way of fighting fires by sending firefighters – that's gone.'
Marc Castellnou, Pau Costa Foundation, Spain

Chile 2017.

ERKJENNELSENE

SLOKKING AV SKOG- OG UTMARKSBRANNER:

- **DU SLIPPER ALDRI BILLIG UNNA !!**
- **STORE RESSURSER FRA START**
- **SLITSOMT - MEGET ARBEIDSKREVENDE**
- **MÅ SLOKKES AV BAKKEMANNSKAP**
- **RESSURSKREVENDE OVER TID**
- **TID = KOSTNADER**
- **IKKE PAKK SAMMEN** for tidlig !!

MÅLET

SKOG- OG UTMARKSBRANNER

skal **SLOKKES** til

LAVEST MULIG TOTALKOSTNAD,

som i praksis oftest blir til

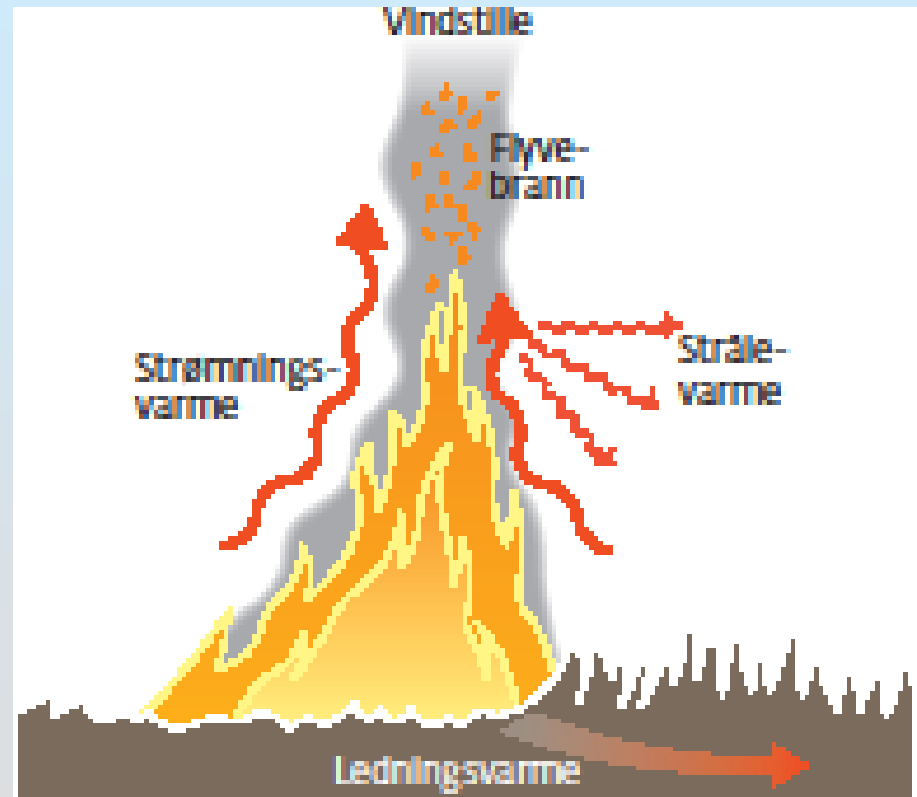
LAVEST MULIG SLOKKEKOSTNAD

SPREDNING AV UTENDØRS BRANNER

B
R
A
N
N
K
O
N
F
E
R
A
N
S
E
N
2
0
1
9

Også branner utendørs
sprer seg i prinsippet ved :

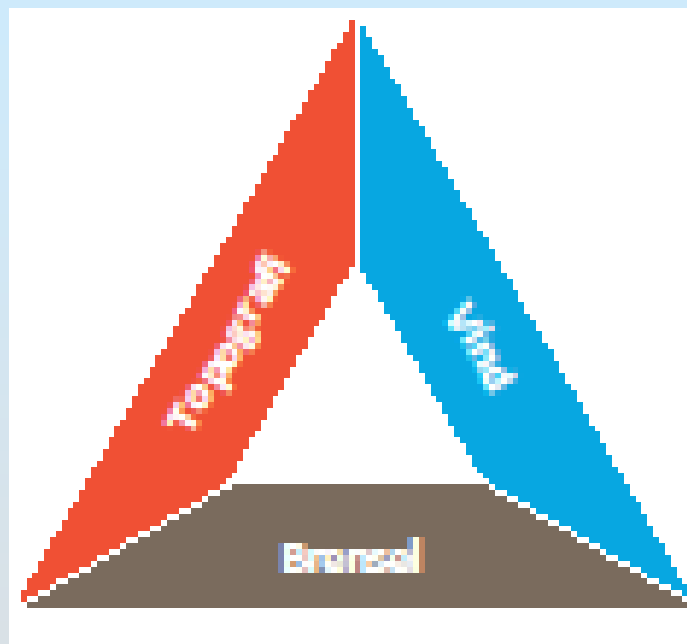
- **ledningsvarme**
- **strømningsvarme**
- **strålevarme**
- **ved flyvebrann**

SPREDNING AV UTENDØRS BRANNER

**Topografisk
styrt**

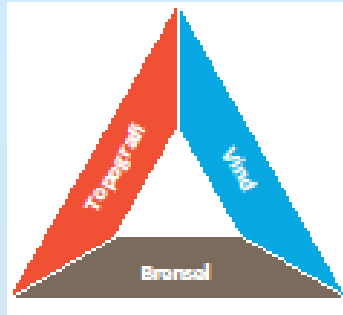

Vindstyrt

Brenselsstyrt

**Brannspredning i skog og mark styres av brenselets
egenskaper, de topografiske forhold og vær og vind.**

BRENSELSSTYRT

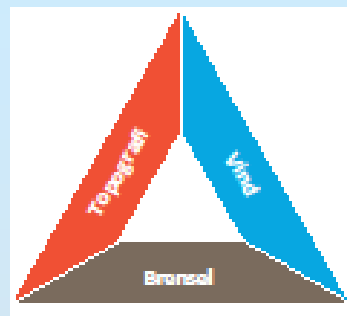
Brenselstyre

Brannen blir brenselstyrt når det er flatt lende, lite vind og mye brensel.

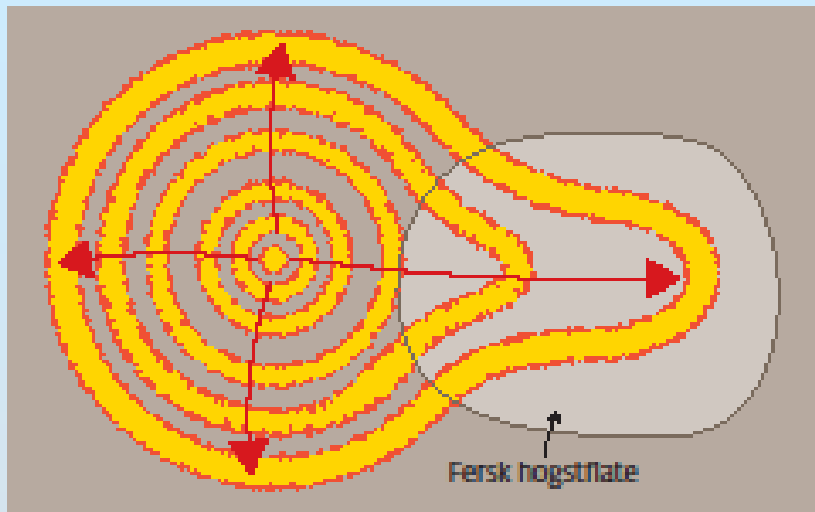

Foto: Inge Fjelldalen, TA

BRENSELSSTYRT

Brenselstyrt

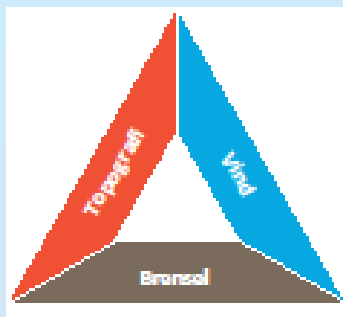
Når brannen når fram til områder med mye lett antennelig brensel, vil den spre seg forttere og det kan oppstå virvelbranner.

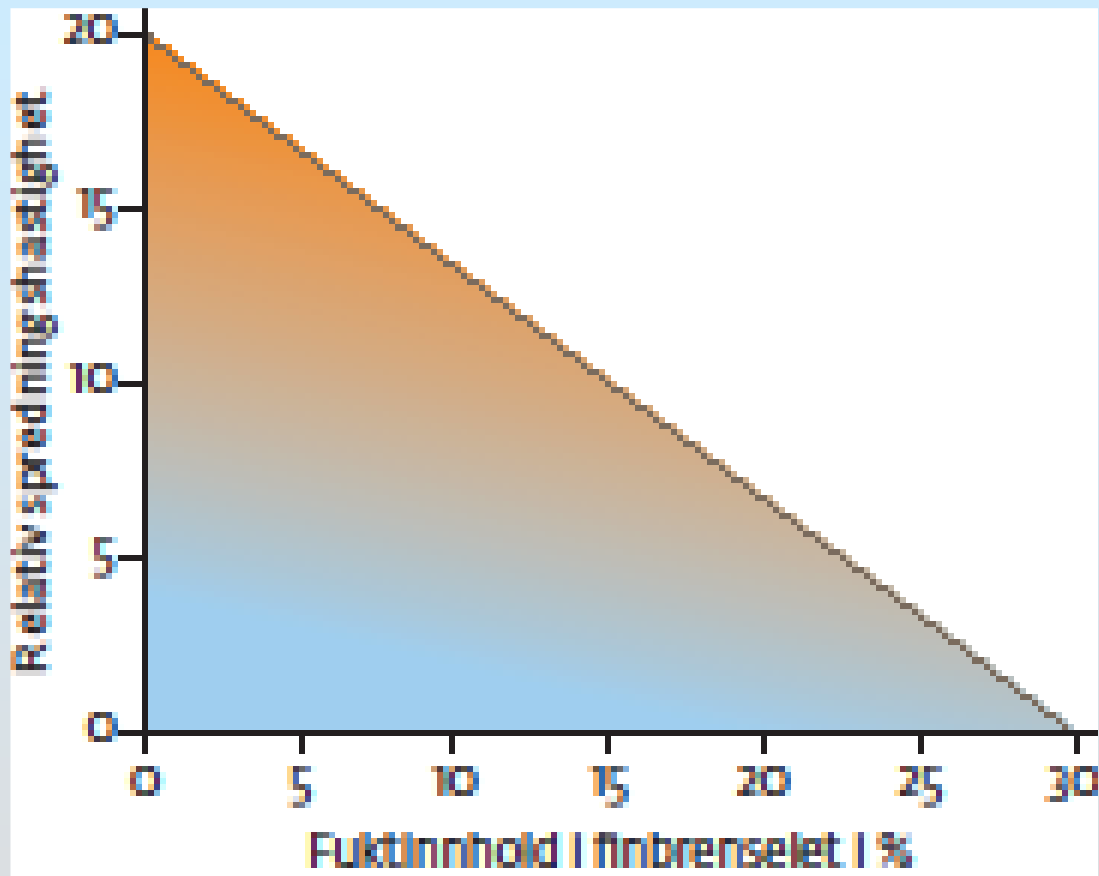
Foto: Dag Botnen

BRENSELSSTYRT

B
R
A
N
N
K
O
N
F
E
R
A
N
S
E
N
2
0
1
9

Brenselstyr

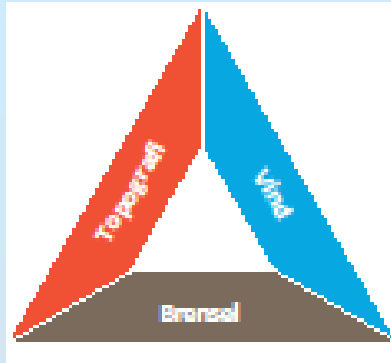

Brenselets egenskaper betyr mye, - særlig fuktighetsinnholdet!

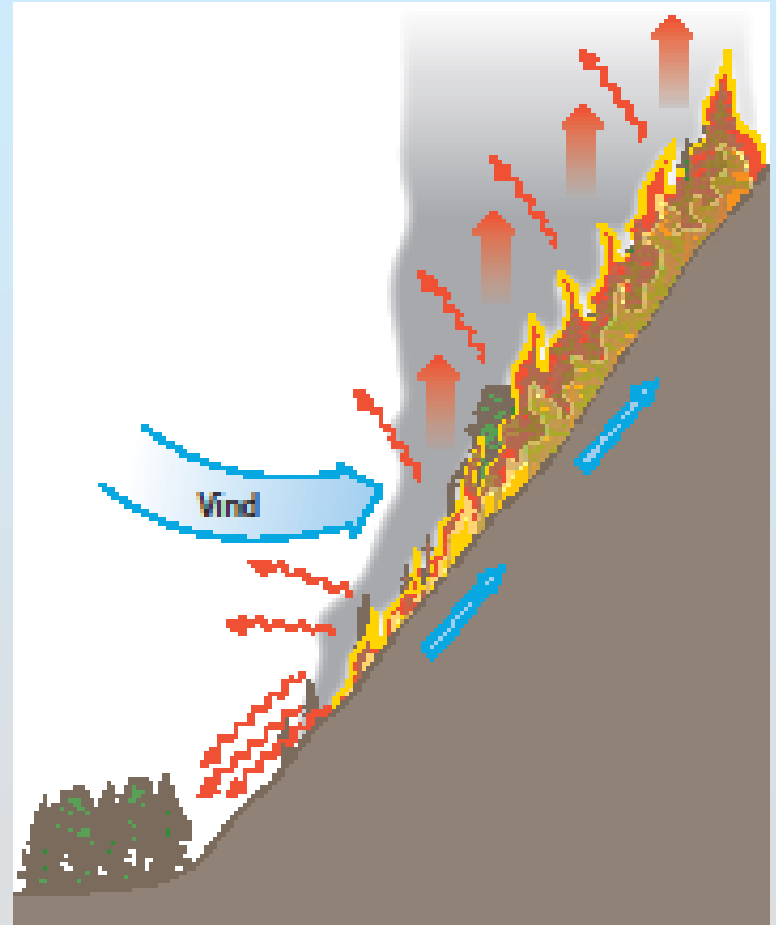
TOPOGRAFISK STYRT

Topografisk styrt

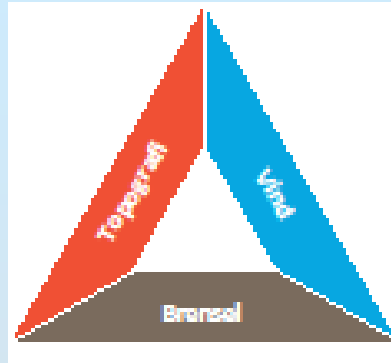
Bratt lende blir omtrent som sterk vind.

Brensel som ikke er antent forhåndsoppvarmes, og antenner derfor raskere.

TOPOGRAFISK STYRT

Topografisk styrt

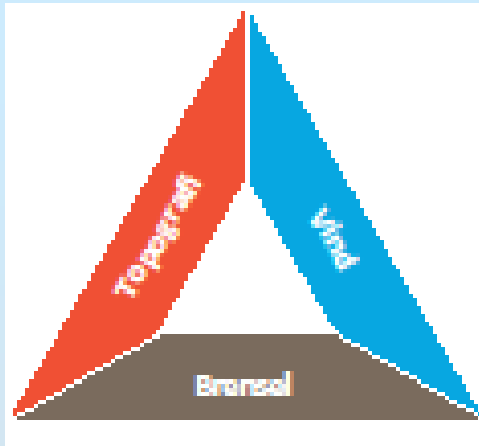

Brannen blir styrt av topografiske forhold i bratt lende, både når den sprer seg oppover og nedover.

Foto: Flekkefjord
brannvesen ??

VINDSTYRT

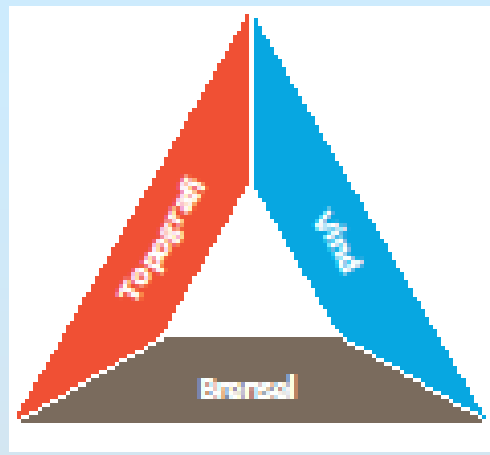
Vindstyrt

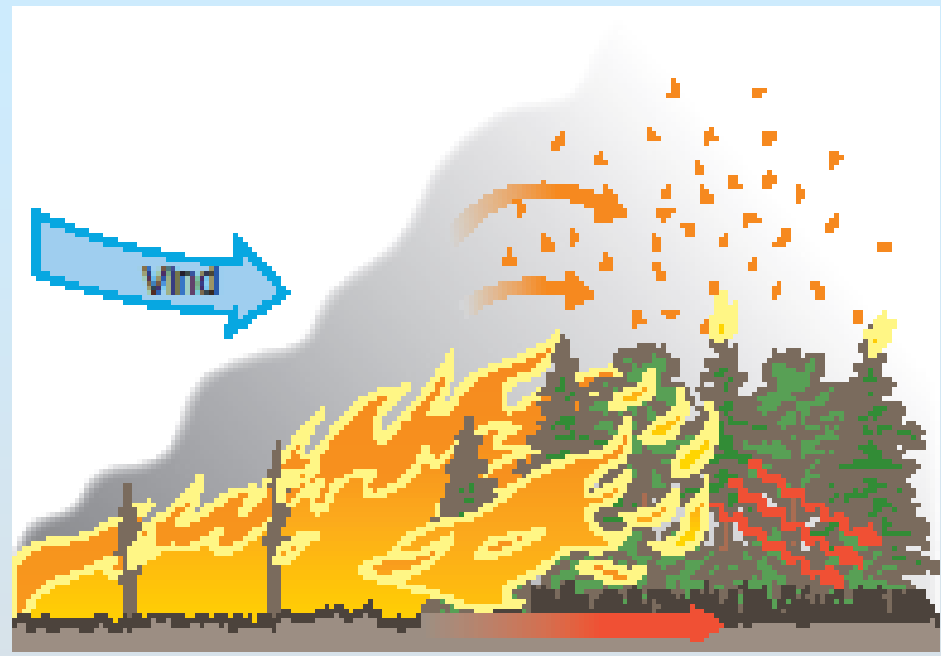
**Vinden presser både flammene og røyken nedover –
bortover.**

**Det medfører forhåndsoppvarming, som gjør at brenselet
antenner raskere.**

VINDSTYRT

Vindstyrt

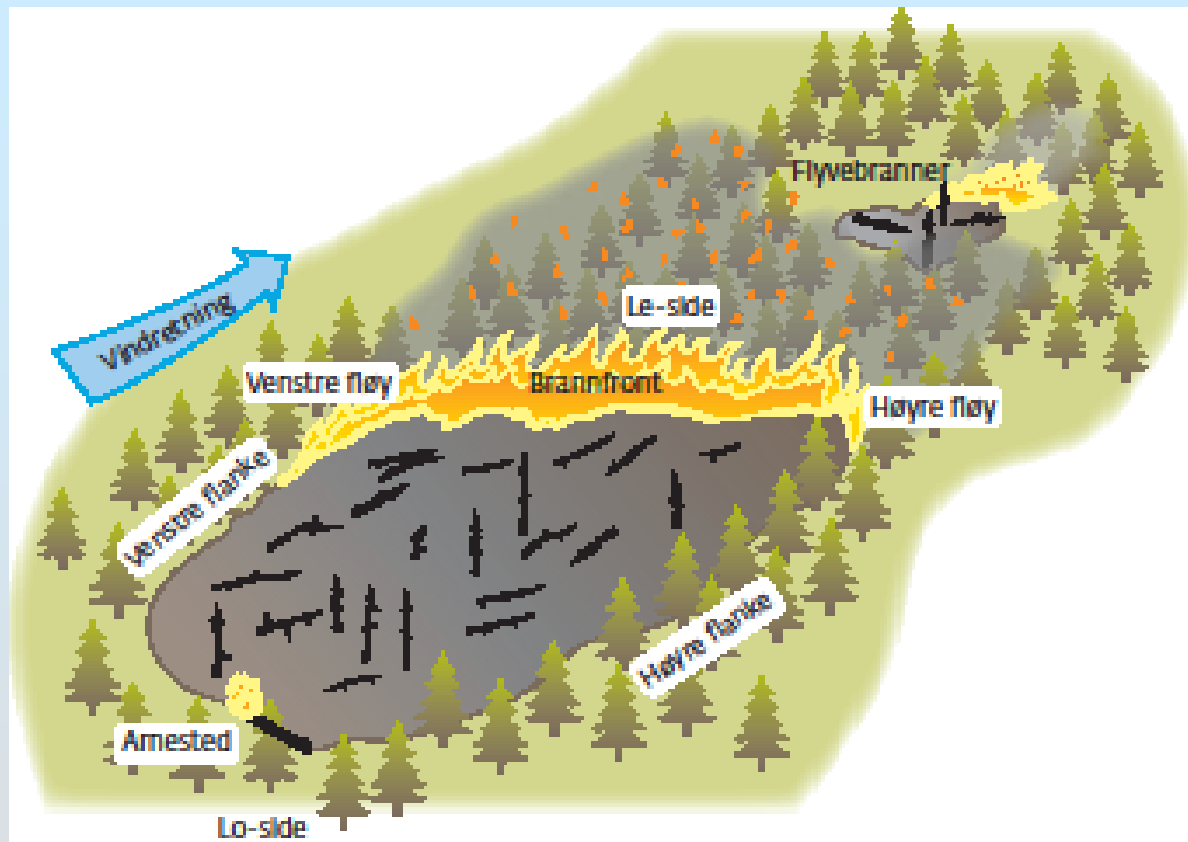

Det skal ikke så mye vind til før det er vinden som styrer
brannspredingen.

FLYVEBRANNER

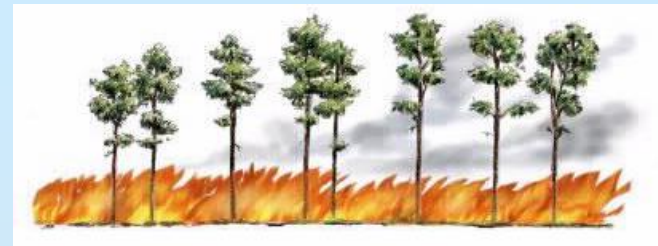

Flyvebranner er partikler som blir med ”termikken” og vinden, og antenner brensel der det lander dersom varmenergien er stor nok og temperaturen er høy nok.

Planfunksjonen: **TYPER SKOGBRANN**

B
R
A
N
N
K
O
N
F
E
R
A
N
S
E
N
2
0
1
9

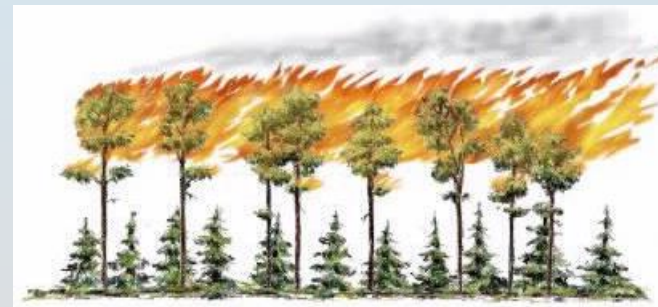
Lav løpebrann

Høy løpebrann

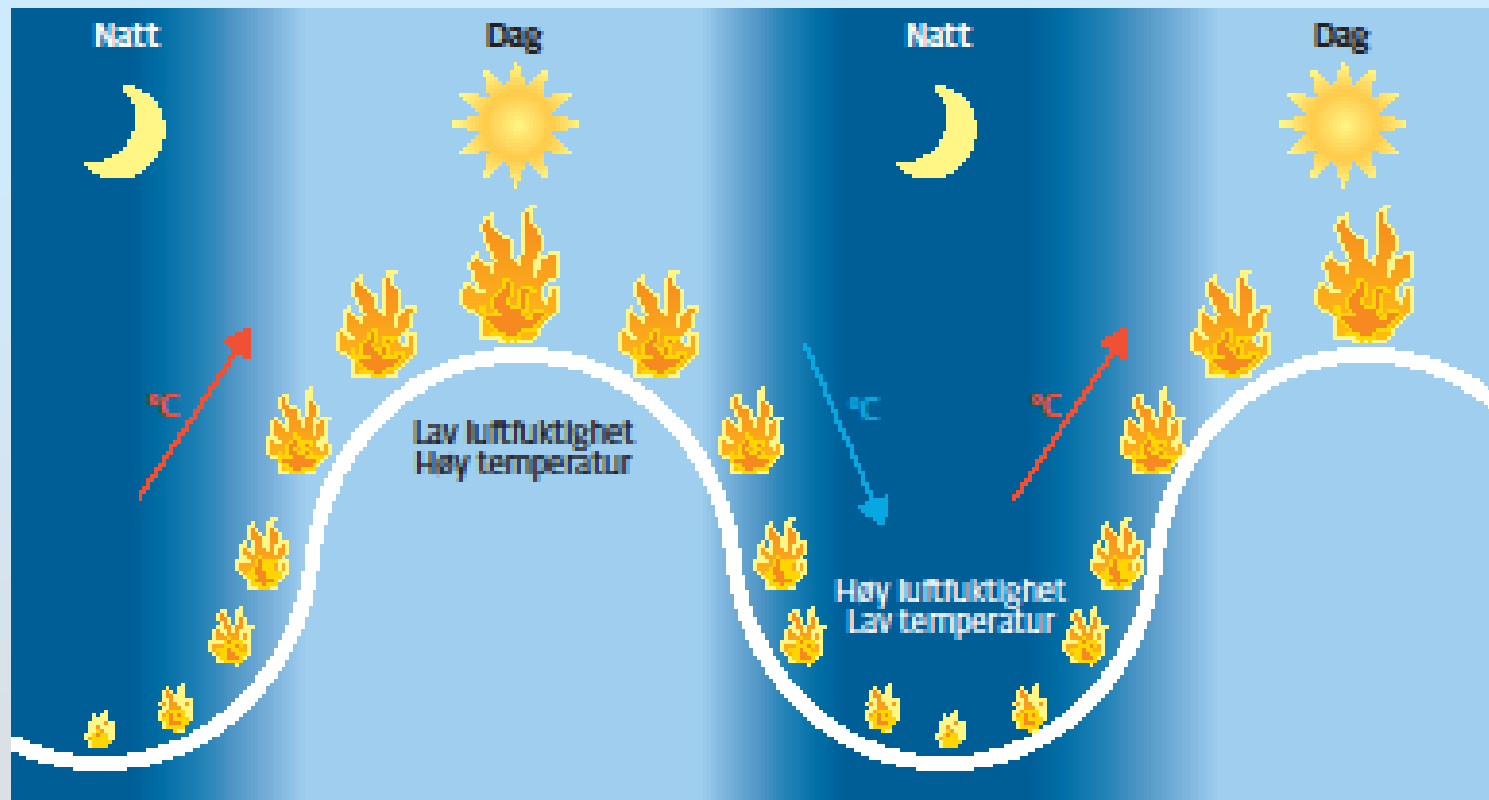
Toppbrann

Skogbrannen må ned på bakken før den kan slokkes!!!!!!!!!!!!

Planfunksjonen: DØGNSYKLUSEN

Når innsatsplanen utarbeides, skal tas hensyn til variasjon i temperatur, sol-innstråling og luftfuktighet.

Bruk døgnsyklusen!

Planfunksjonen : **STRATEGISKE VALG**

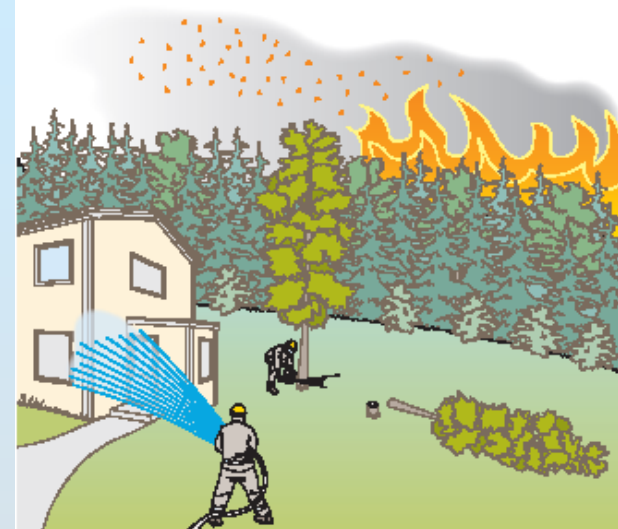

Foto: Flekkefjord brannvesen

1. Liv og helse – første prioritet.
2. Deretter vernede arealer.
3. Tredje prioritet blir store verdier – bygninger.
4. Siste prioritet er skogen/ terrenget.

Planfunksjonen: **OVERSIKT**

Foto: Flekkefjord brannvesen

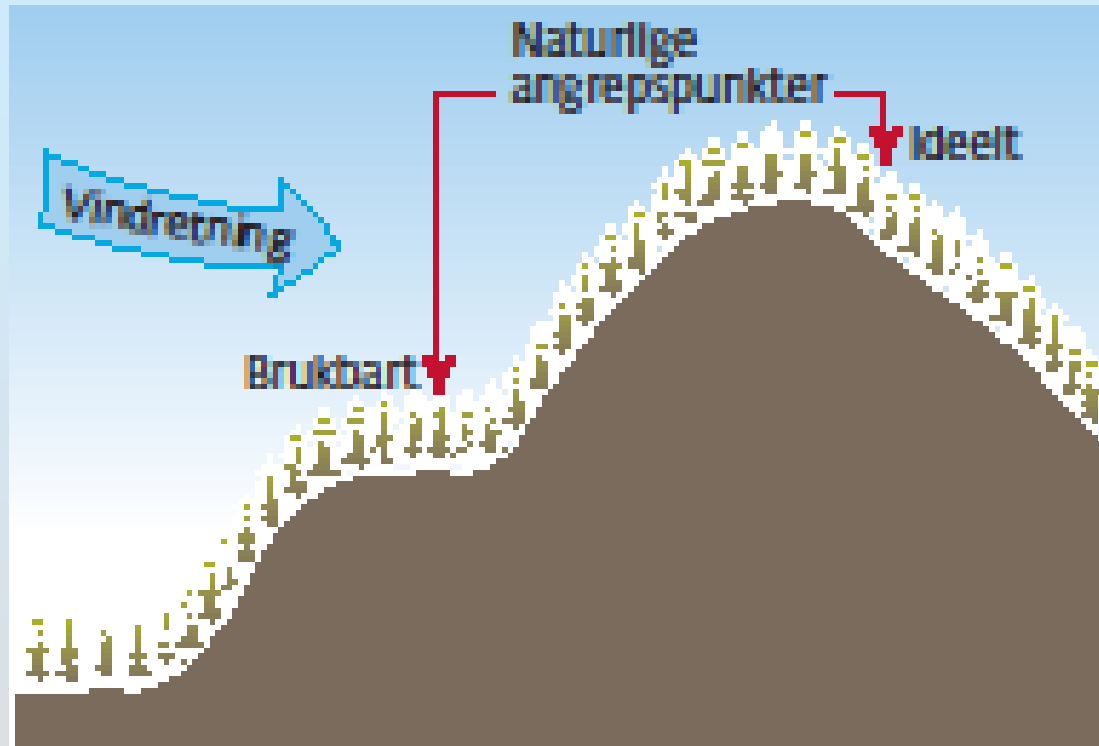
Når innsatsplanen skal utarbeides, er det viktig å ha fått oversikt først!

F. eks Småfly, drone og informasjon fra slokkehelikopteret.

En skikkelig joggetur er heller ikke så dumt!!

Planfunksjonen: TAKTISKE VALG

Begrensningslinjer

Legg begrensingslinjer på toppen/ rett bak topp i kupert terreng!

Planfunksjonen: TAKTISKE VALG

Begrensningslinjer

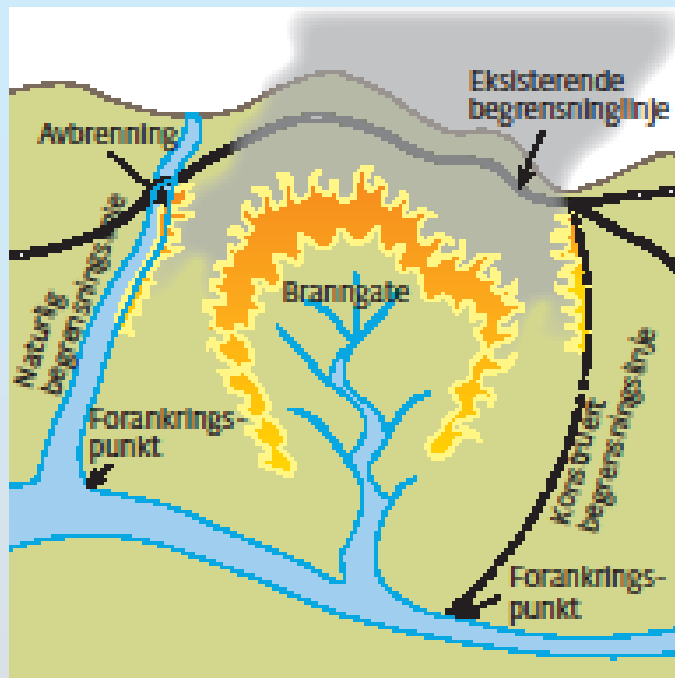

Foto: Marc Castellnou, Catalonia

Begrensningslinjer kan med fordel lages før det brenner.

Planfunksjonen: TAKTISKE VALG

Forankring og begrensninglinjer

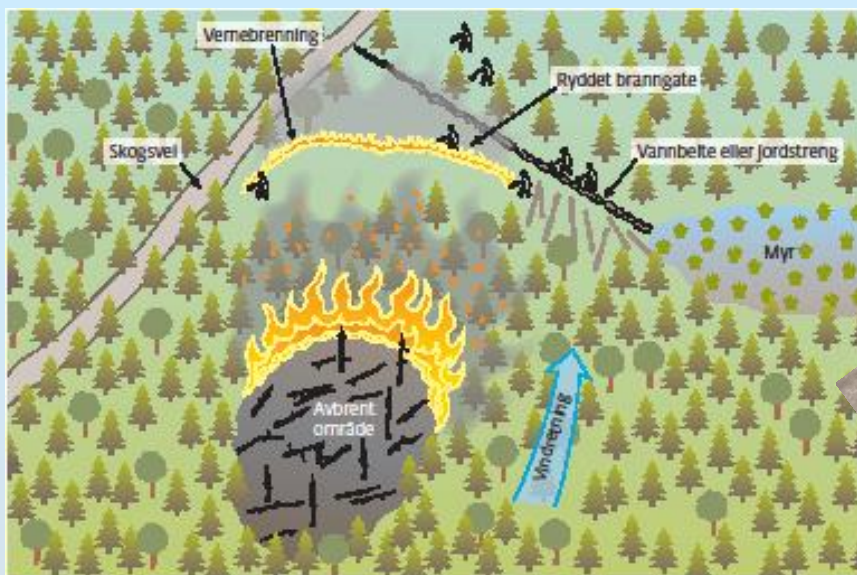
ALLE begrensninglinjer skal forankres!!!

Begrensninglinjer kan være:

- Naturlige
- Eksisterende
- Konstruerte

Planfunksjonen – taktikk: SLOKKEMETODER

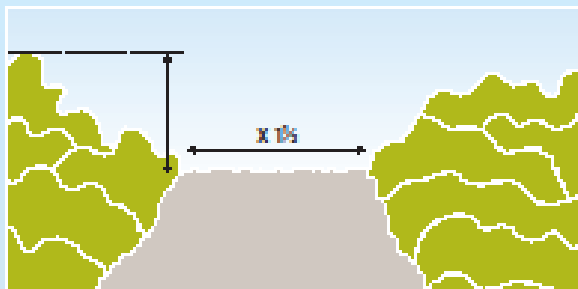

Tørre slokkemetoder:

- skogbrannsmekkeren - den med feil navn (skogbrannsooperen)
- branngate
- vernebrenning
- jordstreng

Mannskap må beherske alle disse!!!

Planfunksjonen – taktikk: **SLOKKEMETODER**

**Bredden:
1 ½ GANGER HØYDEN!!! - minst**

Foto: Nils Erik Haagenrud

Branngater må være brede nok, og etableres tidlig nok!!!

Planfunksjonen – taktikk: **SLOKKEMETODER**

Foto: Roy Larsen, Brannmannen

**Å bruke vann – det kan vi, - tror vi.
Men faget vannføring og trykktap må beherskes!**

Planfunksjon og strategi: **SLOKKEMETODER**

B

Foto: Dag Botnen

**Veien er begrensninglinjen
Helikopteret skal slokke front og flanke**

ETTERSLOKKing = brann i løse brennbare materialer

SLOKKEMETODE, - ENE OG ALENE: - ikke tro du slipper billig unna, ikke tro du kan slokke ovenfra, men du kan slå ned effekten ovenfra, vann alene går ikke, skum er nytteløst, gass fungerer ikke, selv ikke inne i beholdere!!!

- grave – slokke – flytte, gjerne med gravemaskin

Foto: Dag Botnen

SLOKKEMETODEN!!

Gjelder alle branner i løse brennbare materialer

UTFORDRINGEN:

Erkjenne dette, innse at det tar lang tid,
og å ta beslutningen om ødeleggelse og masseforflytninger

Foto: Dag Botnen

Plan og operasjonsfunksjonene: **ORGANISERINGEN**

Bruk Enhetlig LedelsesSystem- ELS!!

- avtaler inngått på forhånd
- ledelsesfunksjonene
- sektoriseringen
- terminologien
- kontrollspennet , ...
- ”commend & control”

- utholdenhet – skifte av personell
- en plan til hvert skift

- **DE STRATEGISKE og TAKTISKE VALGENE gir premissene for organiseringen**

AVTALER

SØRG FOR TILGJENGELIGE RESSURSER VED AVTALER,

- **Skogbranntropper**
- **Frivillige organisasjoner**
- **Andre brannvesen**
- **Sivilforsvaret**

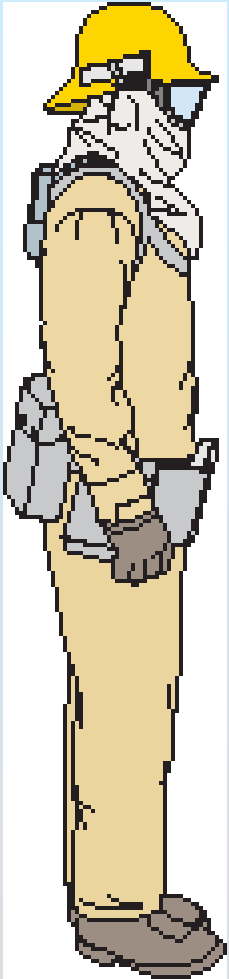
SØRG FOR OPPLÆRING OG FELLES ØVELSER

HMS

B
R
A
N
N
K
O
N
F
E
R
A
N
S
E
N
2
0
1
9

REKKER JEG HELLER IKKE!!

LYKKE TIL KOMMENDE SOMMER!!

